

KUB/7/2014.
KUB/155/2010-2014.
Iktatószám: KUB/20-1/2014.

Nbb/5/2014.
Nbb/110/2010-2014.
Iktatószám: Nbb/34-7/2014.

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Külügyi és Nemzetbiztonsági bizottságának**
2014. március 5-én, szerdán, 10 óra 20 perckor
a Képviselői Irodaház I emelet III. számú tárgyalójában
megtartott **együttes** üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>A Külügyi bizottság részéről</i>	4
<i>Helyettesítési megbízást adott</i>	4
<i>A Nemzetbiztonsági bizottság részéről</i>	4
<i>Helyettesítési megbízást adott</i>	4
<i>Meghívottak részéről</i>	5
Hozzászólók	5
Résztevők	5
<i>Az ülés megnyitása</i>	6
<i>A határozatképesség megállapítása</i>	6
<i>Tájékoztató aktuális nemzetbiztonsági kérdéstről</i>	6
<i>Dr. Martonyi János tájékoztatója</i>	8
<i>Kérdések</i>	11
<i>Válaszok</i>	14
<i>További kérdések és válaszok</i>	16

Napirendi javaslat

Tájékoztató aktuális nemzetbiztonsági kérdésről

Az ülés résztvevői

A Külügyi bizottság részéről

Balla Mihály (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Nagy Gábor Tamás (Fidesz), a bizottság alelnöke

Kovács László (MSZP), a bizottság alelnöke

Gyöngyösi Márton (Jobbik), a bizottság alelnöke

Ertsey Katalin (LMP), a bizottság alelnöke

Csenger-Zalán Zsolt (Fidesz)

Dr. Gruber Attila (Fidesz)

Hidvéghi Balázs (Fidesz)

Dr. Horváth János (Fidesz)

Mihalovics Péter (Fidesz)

Dr. Tilki Attila (Fidesz)

Törő Gábor (Fidesz)

Pálffy István (KDNP)

Szabó Vilmos (MSZP)

Németh Zsolt (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Csóti György (Fidesz) Törő Gábornak (Fidesz)

Pintér László (Fidesz) dr. Horváth Jánosnak (Fidesz)

A Nemzetbiztonsági bizottság részéről

Dr. Molnár Zsolt (MSZP), a bizottság elnöke

Németh Szilárd István (Fidesz), a bizottság alelnöke

Csampa Zsolt (Fidesz)

Csenger-Zalán Zsolt (Fidesz)

Dr. Kocsis Máté (Fidesz)

Lezsák Sándor (Fidesz)

Dr. Tóth József (Fidesz)

Mirkóczki Ádám (Jobbik)

Móring József Attila (KDNP)

Mile Lajos (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Meggyes Tamás (Fidesz) Csenger-Zalán Zsoltnak (Fidesz)

Dr. Harangozó Tamás (MSZP) dr. Molnár Zsoltnak (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Martonyi János külügyminiszter
Takács Szabolcs helyettes államtitkár (Külügyminisztérium)

Résztevők

Kádár Andrea helyettes államtitkár (Miniszterelnökség)
Pásztor István vezérőrnagy, az Információs Hivatal főigazgatója
Tasnádi László kabinetfőnök (Belügyminisztérium)
Göbölös László dandártábornok, az Alkotmányvédelmi Hivatal főigazgatója
Kovács József altábornagy, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgatója
Keskeny Ernő miniszteri biztos (Külügyminisztérium)
Dr. Kiss Zoltán osztályvezető (Belügyminisztérium)
Börcsök András ezredes (Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat)
Kovács Diána Ivett (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)
Böszörményi Nagy Katalin (Országgyűlés Hivatala)
Meszerics Tamás (LMP)
Szijjártó Sarolta (Fidesz)
Tóth Károly (MSZP)
Sas Zoltán (Jobbik)
Póka Szilvia (Fidesz)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 20 perc)

Az ülés megnyitása

A határozatképesség megállapítása

DR. MOLNÁR ZSOLT (MSZP), a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Elkezdénénk a Nemzetbiztonsági bizottság és a Külügyi bizottság együttes ülését. Elnök úrral közösen fogjuk vezetni. Külön tisztelettel köszöntöm a Külügyi bizottság tagjait, nyilván a Nemzetbiztonsági bizottság tagjait is, a miniszter urat, a szolgálatvezetőket, a helyettes államtitkár asszonyt és mindenkit, aki a mai napirend tárgyalásán részt vesz.

Eljárási értelemben a határozatképességet a két bizottság külön fogja megállapítani. Elsőként - tisztelettel - a Nemzetbiztonsági bizottság határozatképes, és Meggyes képviselő urat Csenger-Zalán képviselő úr helyettesíti, Harangozó képviselő urat pedig jómagam. A Nemzetbiztonsági bizottság határozatképes.

Kérem tisztelettel, hogy a Nemzetbiztonsági bizottság tagjai fogadják el a kiküldött napirendet, amely aktuális nemzetbiztonsági tájékoztató címmel alapvetően az ukrajnai helyzettel kapcsolatos széles körű tájékoztatást tartalmazná.

Tisztelettel kérném a Nemzetbiztonsági bizottság tagjait a helyettesítésre is figyelemmel, hogy szavazzanak! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Ezt egyhangúnak láttam. Átadom most elnök úrnak az ülésvezetést.

(Az ülés vezetését Balla Mihály, a Külügyi bizottság elnöke veszi át.)

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a Külügyi bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Megállapítom, hogy a helyettesítésekkel - miszerint Horváth képviselő úr helyettesíti Pintér képviselő urat, Törő képviselő úr Csóti képviselő urat - a bizottságunk határozatképes.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e a mai napirendünket. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag támogatja, és természetesen mi is nagy tisztelettel köszöntjük a miniszter urat, államtitkár urat, illetve a szolgálatok vezetőit. És Köszönjük szépen, hogy lehetőséget biztosítanak arra, hogy a mai napon tájékoztassák a két bizottság megjelent képviselőit az ukrajnai helyzettel kapcsolatosan. Részünkről talán ennyi is.

Át is adnám a szót az elnök úrnak, hogy folytassa a bizottsági ülést.

(Az ülés vezetését dr. Molnár Zsolt, a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke veszi át.)

DR. MOLNÁR ZSOLT (MSZP), a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen, tisztelettel. Elsőként engedje meg, miniszter úr, hogy megkérdezzek valamit. Jelenleg nyilvános, nyílt ülésen vagyunk, a téma azonban valahol a határmezsgyén mozog a nyílt és zárt ülés indokoltsága között. Tisztelettel kérdezném a miniszter urat, hogy adjon álláspontot vagy javaslatot, hogy milyen ülésen tud tájékoztatást adni a kialakult helyzetről.

Tájékoztató aktuális nemzetbiztonsági kérdésről

DR. MARTONYI JÁNOS külügyminiszter: Köszönöm szépen, elnök úr. Nagyon fontosnak tartom azt, hogy a témakör külpolitikai és nemzetpolitikai összefüggései megbeszélésén a nyilvánosság jelen legyen. Tehát nem értenék azzal egyet, hogy zárt ülésen vitassuk meg ezeket a kérdéseket. Az teljesen más kérdés, hogy ha valóban nemzetbiztonsági

témákra kerül sor - elsősorban a szolgálatok bevonásával - akkor természetesen semmi akadálya nincs annak, hogy az elnök vagy elnök urak zárt ülést rendeljenek el.

De ami engem illet, ami a külpolitikai részét illeti az ügynek: én kifejezetten a nyílt, nyilvános ülés, vita mellett foglalom állást már csak azért is, mert a legnagyobb megdöbbenésemre az elmúlt napokban olyan bírálatokat is hallottam, hogy nem tájékoztatjuk megfelelően sem a pártokat, sem pedig a közvéleményt. Persze mindez megítélés kérdése. Én úgy érzem, hogy napok, hetek óta folyamatosan adunk interjúkat, adunk tájékoztatást, én egyébként a repülőgépen is folyamatosan interjút adtam Donyeck, Kijev és Kassa között. Amellett távollétemben a politikai államtitkár is folyamatosan tájékoztatta a közvéleményt. Nem tudom, hogy még mit kell ezen túl tennünk, de természetesen ilyen összefüggésben is nagyon jó dolog az, hogy most nyilvános ülésre kerül sor, és én megkapom azt a lehetőséget, hogy röviden megpróbáljam összefoglalni a magyar álláspontot és a magyar érdekeket.

Ugyanakkor elnézést kell kérnem azért, mert egyrészt elkéstem, másrészt pedig sajnos 11 órakor az osztrák külügyminiszterrel kell találkoznom - ez egy régen rögzített látogatás -, úgyhogy sajnos a vita egészében nem tudok jelen lenni, de megpróbálom az összefoglalóban legalább a legfontosabb elemeket megadni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszter úr, nagy tisztelettel. Egy mondatot arról, hogy miért is van többek között ez az ülés. Nem a bírálatokra visszatérve, de Ukrajnában a helyzet amellett, hogy fokozódik, napról napra változik is, ezért azt gondolom, hogy a tájékoztatás folyamatossága nagyon fontos, hiszen a Nemzetbiztonsági bizottság pár nappal ezelőtt ült, és az akkori helyzetben kimerítő tájékoztatást kapott. Azóta azonban változtak az események, ezért nem elébe menve az összegzésnek, de azt szeretném csak a miniszter úrnak mondani nagy tisztelettel, hogy itt nagyon fontos a folyamatosság, hiszen tényleg rengeteg, úgymond rendkívüli esemény történik. *(Ertsey Katalin szólásra jelentkezik.)*

Az lenne a javaslat - és Ertsey képviselő asszonynak megadom még a szót az elején, mert jelentkezett -, hogy nyílt ülésen kezdenénk, és majd amikor az operatív törzs munkájáról is kapnánk egy beszámolót a BM és a szolgálatok vezetőitől, akkor szükség szerint áttérnék nyílt ülésről zárt ülésre, arról ügyrendi értelemben majd szavazni kell közösen.

Ertsey képviselő asszony jelentkezett.

ERTSEY KATALIN (LMP), a Külügyi bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Én csak tisztázni szeretném, mert én egy zárt ülést kezdeményeztem, és erre ugyanis formális választ nem kaptam a Külügyi bizottságtól, de jött egy hír, hogy összeül ez a bizottság, és egészen más napirendet szavaztunk meg, mint abban a meghívóban volt. Szeretném világosan látni - egyetértek a javaslattal, hogy kezdjünk nyílttal és aztán zárjuk be az ülést, ha olyan kérdések kerülnek szóba -, hogy pontosan kik szerepelnek a nemzetbiztonsághoz tartozó napirendi pontok meghívottjaiként, mert én jelenleg csak azt a részt látom, aki jelenleg miniszter úr és államtitkár úr, úgyhogy szeretnék világosan, tisztán látni: napirend, meghívottak, témák. Abból majd tudjuk, hogy mikortól kell zárt ülést tartani.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő asszony. Csak az időtakarékoság miatt bocsátottam rendelkezésére: az Információs Hivataltól a Belügyminisztériumon át az Alkotmányvédelmi Hivatal, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, Miniszterelnökség, tehát gyakorlatilag a magyar szolgálati rendszer teljes vezetése gyakorlatilag itt van. A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat is és az operatív törzs vezetői is, tehát ilyen szempontból szerencsés helyzetben vagyunk.

Nem húzom az időt. A miniszter urat kérem, hogy adjon egy összegző tájékoztatást a ma tudható helyzetről.

Dr. Martonyi János tájékoztatója

DR. MARTONYI JÁNOS külügyminiszter: Köszönöm szépen, elnök úr. Egész röviden megpróbálom a magyar külpolitika legfontosabb tételeit itt, most, ebben a konkrét helyzetben összefoglalni.

A kiindulópontunk az, hogy Ukrajna számunkra nagyon fontos, stratégiai jelentőségű ország, szomszédos ország, tehát része a térségpolitikánknak, szomszédpolitikánknak. Annak egyik legfontosabb szereplője már csak méretei okán is. A másik nagyon fontos szempont pedig az, hogy Ukrajna azok közé a szomszédos országok közé tartozik, ahol jelentős számú magyar közösség él, őshonos közösség. A pontos számát 150 000-200 000 közé tesszük. Természetesen Ukrajna úgymond nemzetpolitikai szempontból is kiemelten fontos ország.

Én azt hiszem, hogy a magyar politikát, a magyar külpolitikát, amikor Ukrajnáról van szó, akkor ez a két alapvető tényező kell, hogy meghatározza. Egy ilyen helyzetben - mint ahogy minden más helyzetben - az a fő feladat, hogy a magyar érdekeket érvényesítsük. Kérdés csak az lehet, vita csak azon lehet, hogy ezeket az érdekeket hogyan lehet a legjobban, a leghatékonyabban, a legsikeresebben érvényesíteni. Tehát amíg az első kérdésben nem lehet vita, és reményeim szerint nincs is, addig a második kérdésben persze nyilván van vita, és természetes a vita, mert hiszen másként ítélnénk meg azt, hogy hogyan lehet egy adott helyzetben - különösen egy ilyen nehéz és válságos helyzetben - a magyar érdekeket a legsikeresebben érvényesíteni.

Ami a kárpátaljai magyarság helyzetét illeti, ott valóban voltak és kétségkívül továbbra is vannak aggodalomra utaló jelek. De azért azt látni kell, hogy Kárpátalja végig a viszonylag nyugodtabb megyékhez tartozott, és a helyzet pedig - persze itt nagyon nehéz végleges megállapodásokat tenni, már csak azért is, mert teljesen egyetérttek az elnök úrral, hogy a helyzet folyamatosan változik, és nem tudjuk pontosan megmondani, a következő órákban, napokban mi lesz a helyzet, de mégis azt lehet mondani - valamelyest enyhült, és a magyarság helyzete nem lett kedvezőtlenebb, a veszélyeztetettségi szintje nem növekedett. Több jel utal erre. Egyrészt megbeszélést folytattunk Ivan Balogával, a visegrádi négyek ezen már nem vettek részt, de én érzékeltettem azt, hogy ez a látogatás, amit egyébként Kijevben és Donyeckben tettünk, a visegrádi négyek nevében történt. Ivan valóban ezen a megbeszélésen biztosított engem arról, hogy a legnagyobb figyelemmel fogja kísérni a magyarság helyzetét, és együttműködünk egymással, kapcsolatban vagyunk és maradunk egymással, és bármilyen körülmény merül fel, ami aggodalmat válthat ki a magyarokból, akkor egymással tárgyalunk, beszélünk, és a megoldást keressük. Az az általános vélemény egyébként róla Kárpátalján - a magyar közösség körében különösen - hogy ő a magyarsággal szemben baráti érzelmekkel viseltetik.

Természetesen tárgyaltunk, tárgyaltam a magyar közösség vezetőivel is. Nem tudok itt most minden részletre kitérni. Bajnok Zoltán beregszászi polgármester elmondta azt, hogy mik a félelmeik, mik a gondjaik, ott a helyszínen, és az egyik gondjaként azt jelölte meg, hogy nincs a megyében kormányzó, következésképpen nincs állami jelenlét, és neki nagyon fontos lenne az, ha legalább egy kormányzó lenne, akihez adott esetben fordulni tud, ha jön a baj különböző formában. Én akkor jeleztem, mi el fogunk járni annak érdekében, hogy a kormány mielőbb nevezzen ki kormányzót, de másnap kinevezték az új kormányzót Luncsenko személyében, a híradásokban is szerepelt. Nyíregyházán végzett főiskolát, ruszi születésű, magyar anya gyermeke, tud jól magyarul. Azt hiszem, hogy a kormányzó személye is voltaképpen egy kedvezőbb fordulatot jelent. Tehát szó sincs arról, hogy a válság és a veszélyeztetettség megszűnt, de a helyzet azért valamelyest javult. Nekünk alapvető kifogásunk volt, és ezt nagyon sokszor elmondtuk itthon is, Kijevben is, mindenütt máshol, ennek a bizonyos nyelvtörvénynek a visszavonása. A nyelvtörvény tényleges alkalmazásáról persze megoszlanak a vélemények, de ebbe most nem mennék bele. A lényeg az, hogy ez egy komoly, súlyos hiba volt, egy elfogadhatatlan lépés volt, sajátos módon ezt Kijevben is

mindenki elismerte. Nem jött az ki, hogy voltaképpen ezt miért fogadták el, de a lényeg az, hogy tulajdonképpen ez a törvény nem is lépett hatályba, tudniillik az ideiglenes elnök nem írta alá, következésképpen az a bizonyos korábbi nyelvtörvény továbbra is hatályos. Az egy más dolog, hogy egyetértés van abban, hogy egy munkabizottság összeül a közösségek, a nemzeti közösségek bevonásával, és egy új nyelvtörvényt fognak kidolgozni. Egyébként felmerültek itt különböző kérdések elsősorban a hazai sajtóban vagy közvéleményben. Én szeretném ismételtlen jelezni, hogy a kárpátaljai magyar közösség vezetői nem kívánnak kárpátaljai autonómiáról beszélni. Úgy érzik, hogy ez a kérdés most nincs napirenden. Ha napirenden lenne, akkor sem a magyarságnak kellene itt ebben a kérdésben élre állnia. Ők nagyon nyomatékosan kérték azt, hogy lehetőleg mindenkit győzzünk meg arról, hogy ne vigyék az ő bőrüket a vásárra, nekik nyugalomra, békére, biztonságra van szükségük és természetesen gazdasági körülményeik javulására.

Egy más dolog az, hogy Ukrajnában meg fog indulni egy alkotmányozási folyamat. Ennek egy fontos kérdése lesz az úgynevezett decentralizáció témája. Valószínűleg újra fogják osztani a megyei és központi hatásköröket. Ennek megvan a maga sajátos kelet-ukrajnai vetülete, de most erre nem térnek ki. A források és a hatáskörök újragondolásáról lehet szó. Én azt hiszem, hogy a decentralizáció úgy általában véve nem rossz dolog, Kárpátalján kifejezetten jó dolog lenne, de ez az ukrán alkotmányozási folyamatba fog beilleszkedni, és a magyar közösség majd eldönti azt, hogy ő ebben a folyamatban milyen álláspontot képvisel és hogyan kívánja az érdekeit érvényesíteni. Szeretném ismételtlen leszögezni, most már azért 25 éve hiszek abban - és nem fogok ezen a véleményemen változtatni -, hogy a magyar közösségeket érintő alapvető stratégiai kérdésekben a magyar közösségnek van döntéshozatali jogköre, és a mindenkor magyar vagy budapesti kormánynak az a feladata, hogy ezeket a döntéseket, ezeket az álláspontokat támogassa és a lehető leghatékonyabban megpróbálja sikerre vinni.

Egy további kérdés az, és azt is majd meg kell vizsgálni, hogy hogyan lehetne egy erőteljesebb magyar öngazgatási, önkormányzati jogkört biztosítani a magyar lakta vidékeken, ez az a bizonyos Tisza menti járás kérdése vagy egy önálló választókerület kérdése. Ezek nagyon fontos kérdések, amelyeket napirendre kell tűzni akkor és abban a formában, ahogy ezt az ottani magyar közösség majd szükségesnek tartja.

Még egy talán-talán valamelyest viszonylag kedvezőbb hírről szeretnék beszámolni kárpátaljai összefüggésben, ez pedig az, hogy úgy tűnik, ez a válság a magyarokat egy kicsit közelebb hozta egymáshoz. A bajnak általában van egy ilyen következménye is. Én bízom abban, hogy a magyar-magyar párbeszéd Kárpátalján erősödni fog. Ennek is vannak egyébként jelei, úgyhogy ezért is mondtam el minden egyes beszédemben, akárhol is tartottam azt, hogy ebben a helyzetben a legfontosabb az, hogy ne csak a különböző nyelvű és vallású csoportok értsenek egymással egyet és beszéljenek egymással, hanem az azonos nyelvet beszélő csoportok is lehetőleg ugyanezt tegyék meg.

Még egy utolsó szó Kárpátaljáról. A kormánynak szándékában áll azonnali segítséget nyújtani különböző projektek tekintetében. Erről most folyik a vita, de ennek van egyrészt egy szimbolikus jelentősége, másrészt pedig lesz nyilván egy konkrét jelentősége is adott esetben, a kárpátaljai magyarság helyzetét a rendkívüli támogatás nyilván javítani fogja.

Vannak nagyon súlyos, hogy mondjam, anyaországi érdekek is Ukrajnában. Ezekről talán egy kicsit kevesebbet beszélünk az elmúlt időszakban, mert hiszen volt más fontosabb dolog. Elterelte a figyelmet Krím, elterelték a figyelmet a kelet-ukrajnai megyék. Persze rendkívül fontos, kétségtelen, hiszen minden összefügg, végső soron mindaz, ami a keleti és déli országrészben történik, befolyásolja és befolyásolni fogja a nyugati országrész helyzetét és Kárpátalja helyzetét is, de itt vannak nagyon lényeges magyar érdekek. Ezek elsősorban biztonságpolitikai érdekek. Ezeknek megvan a megfelelő fóruma, és most erről egyelőre részletesebben nem beszélnek.

De vannak nagyon lényeges gazdasági érdekei is Magyarországnak. Van egy 1,7 milliárd eurós ukrán exportunk, ez a magyar kivitelnek 2,2 százaléka. Ez egyáltalában nem jelentéktelen. Különösen nem jelentéktelen azoknak a magyar vállalatoknak, cégeknek, amelyek az ukrán exportból élnek. Ez sok ezer ember. Itt tehát van egy alapvető kereskedelmi-gazdasági érdekünk. Konkrét témákat is meg lehetne említeni. Jelen van Ukrajnában a legnagyobb magyar bank, és általában véve Ukrajna gazdasági helyzetének mikénti alakulása minket befolyásol nemcsak ebben a körben, hanem egyébként is. Rögtön itt fölvehetjük a gáz kérdését, az energiabiztonság kérdését, az energiaellátás kérdését. Ez a kérdés egyébként fölmerül ukrán esetben is. Mindezekben a kérdésekben ma intenzív munka folyik. Csak azt akartam érzékeltetni, hogy ezekre nagyon oda kell figyelni, és föl kell készülni minden lehetőségre minden területen.

A magyar érdekek érvényesítése több szinten történik. Az első és legfontosabb szint nyilvánvalóan a saját nemzeti szintünk minden irányba. De a magyar érdekek érvényesítésének vannak most egyéb és úgy tűnik, egyre jobban érvényesülő szintjei. Legelsősorban ilyen a visegrádi négyek.

Nem véletlenül szerveztük meg ezt az utazást visegrádi négyként. Mint tudjuk, Magyarország tölti be az elnöki tiszteket, tehát ezt a látogatást nekünk kellett előkészíteni, megszervezni és azt a bizonyos elnöki szerepet végig betölteni, ami még június 30-áig Magyarországot illeti.

Kétségtelen, hogy van annak is súlya, amit a magyar kormány vagy Magyarország mond, de azért egy más helyzet áll elő akkor, amikor Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország együttesen képvisel álláspontokat, mondjuk például a nyelvtörvény visszavonása kérdésében, hogy csak egy példát mondjak vagy bármilyen más témában. Azt hiszem, hogy ez a fajta visegrádi megjelenés mindenféleképpen használt és a jövőben is segíteni fog.

Ennek a megjelenésnek különböző formái voltak. A látogatást már említettem. Tehát végig sorozatban adtuk ki a közös nyilatkozatokat, közleményeket visegrádi szinten. Jó néhány ilyen külügyminiszteri állásfoglalás született az elmúlt hetekben, tehát emlékeztet az, hogy a magyar miniszterelnök kezdeményezte a visegrádi négyek találkozóját, és sajátos módon néhány órán belül létrejött ez a találkozó. Igaz, hogy a lengyel miniszterelnök eleve itt volt hivatalos látogatáson, és ott született az az elképzelés, hogy estére hívjuk ide a visegrádi miniszterelnököket. Ide is jöttek. Ez volt Sobotka első útja, egyébként aznap iktatták be. A történet ismert, nem megyek bele a részletekbe.

De a visegrádi miniszterelnökök tegnap is kiadtak egy nagyon lényeges nyilatkozatot. Szintén javaslom, hogy ezt mindenki figyelmesen tanulmányozza. Azok is, akik túl keménynek tartják a magyar kormány álláspontját, azok is, akik túl puhának tartják a magyar kormány álláspontját, nézzék meg ezt a nyilatkozatot! Ebben benne van a magyar álláspont természetesen. Annál is inkább, mert a tervezetet mi készítettük. És benne van mind a négy visegrádi ország álláspontja. Hivatkozás történik benne 1956-ra, 1968-ra és 1981-re, érzékeltetendő, hogy itt a visegrádi történelmi tapasztalat és földrajzi helyzet rendelkezik olyan specifikumokkal, amelyek különösen indokoltá teszik azt, hogy a visegrádi kormányfők egy ilyen ügyben együttesen megszólaljanak.

A magyar érdekérvényesítésnek természetesen vannak más szintjei is Visegrád után. Azt hiszem, rögtön az Európai Unió a következő szint. Az európai külügyminiszterek többször találkoztak, most már háromszor vitattuk meg az elmúlt hetekben Ukrajna ügyét. Utoljára - lehet, hogy a napokat keverem - tegnapelőtt. De holnap lesz egy Európai Tanács-ülés, tehát a miniszterelnökök, kormány- és államfők fognak találkozni és továbbviszik azt a gondolatmenetet, ami megjelenik az Európai Unió külügyminisztereinek hétfői következtetéseiben. Itt is csak azt tudom javasolni, hogy ezeket nézzük meg. Pontosan van benne néhány kulcsmondat, aminek különös szerepe van.

Elég sokat vitatkoztunk róla, de végül úgy tűnt, hogy azért közös álláspontot tudunk kialakítani. Nagyon konstruktív volt egyébként a vita. Mindenki tudta azt, hogy közös álláspontra ebben a helyzetben feltétlenül szükség van, és azt hiszem, hogy azért a közös kül- és biztonságpolitika most be tudta azt bizonyítani, hogy nagyon fontos kérdésekben meg tudja teremteni a közös álláspontot. Egyébként maga a következtetés megfelel a magyar megközelítésnek, a magyar álláspontnak. Részt vettünk természetesen mi is a szöveg végső kialakításában, és azt hiszem, hogy az üzenet, politikai üzenet meglehetősen egyértelmű.

Természetesen a NATO-ban is megindult a munka. Ez most már azt hiszem, az utolsó kérdés, amivel tudok még röviden foglalkozni. A NATO esetében először Litvánia, majd pedig Lengyelország kérte a konzultációt a washingtoni szerződés 4. cikke alapján. Ez egy nagyon komoly dolog. A washingtoni szerződés 5. cikke beszél arról, hogy ha bármelyik országot úgymond katonai támadás éri, akkor valamennyi ország ezt a saját maga ellen irányuló támadásnak tekinti. Ez a kollektív védelem.

A 4. cikk természetesen nem megy el ideig. A 4. cikk csak azt mondja, hogy ha valamely tagállam veszélyeztetve érzi a biztonságát, akkor a szerződő felek egymással konzultációba lépnek. Ez történt. Úgyhogy a NATO is nyilván figyeli az eseményeket. Vannak olyan országok, amelyek veszélyeztetettségi érzése különböző okokból erősebb talán, mint más országoké. Nyilván idetartoznak mindenekelőtt a balti országok, de azt hiszem, hogy ilyen esetben a szerződés adta lehetőségekkel minden tagállamnak van lehetősége élni.

Elnök úr, ennyit mondtam volna el röviden. Egy-két kérdésre még nagyon szívesen kitérek, ha van erre idő. Túl sok időt már nem látok, de nekem legkésőbb 10 perc múlva el kell indulnom.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök úr, parancsoljon, mert a Külügyi bizottság részéről látok jelzéseket.

Kérdések

(Az ülés vezetését Balla Mihály, a Külügyi bizottság elnöke veszi át.)

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a Külügyi bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Egy gyors kérdéskört megnyitnék. Kovács alelnök úr, Ertsey alelnök asszony!

KOVÁCS LÁSZLÓ (MSZP), a Külügyi bizottság alelnöke: Köszönöm a szót. Örülök, hogy ez az ülés létrejött, és azzal is egyetértek, amit a miniszter úr elmondott, hogy nagyon helyes, hogy ez nyílt ülés keretében kerül napirendre.

Nem a nyilvánosság hiánya volt, miniszter úr, amit itt többen kritizáltak, kritizáltunk, hiszen ami történt, az nyilvánosságra került. Sokkal inkább az álláspont indokolatlan óvatossága, késedelme, hiszen lemaradtunk időben. Én nem vagyok híve egyébként annak, hogy mindenre azonnal kell reagálni, de ez olyan súlyú probléma, hogy furcsa volt, hogy Magyarország itt a szövetségi rendszeren belül meglehetősen lassan reagált. És a megfogalmazás szintje: hiszen miközben más országok esetében a miniszterelnök nyilatkozott, nálunk a miniszterelnök úr hosszú ideig hallgatott, nem szólalt meg, majd az első megszólalása is csak a Kárpátalján élő magyarok jogaival foglalkozott lényegében, és a kérdés más aspektusait akkor nem érintette. Egy következő állásfoglalás az, ami már utolérte a szövetségi rendszerünk más tagjainak álláspontját.

Egyetértek azzal, hogy az ukrajnai helyzet alakulása Magyarországot fokozottabban érinti, mint a NATO és az Európai Unió majdnem minden más tagországát, de én hozzátennék még egy dolgot a miniszter úr által felsoroltakhoz, hiszen a szomszédság, a földrajzi közelség nyilvánvaló szempont, ami nem merül föl mondjuk Írország vagy a balti

országok vagy Skandinávia tekintetében. A másik az ott élő magyar kisebbség helyzete, ami sajátos, de van egy harmadik: Magyarország kormánya az ismert és sokunk által vitatott módon éppen most kötött egy szerződést Oroszországgal.

Visszaülök arra - a miniszter úr pontosan tudja, hogy miről beszélek -, hogy a miniszterelnök úr hivatalba lépése után nem sokkal kiderült, hogy sajátos módon értékeli Oroszország világpolitikai szerepét és a mi viszonyunkat Oroszországhoz. Nagyköveti értekezleten hangzott el, abban az összefüggésben, hogy a Nyugat hanyatlik, kialudt a fáklyája, Keletről fúj a szél. Ez futott ki oda, hogy nekünk Oroszország szövetségesünk. Én akkor ebben, mivel a nagyköveti értekezlet lehetőséget ad a reagálásokra, vitába szálltam, hiszen ezek meghatározó kérdések a magyar külpolitika irányvonalában, elmondtam, hogy Oroszország fontos gazdasági partnerünk, de a szövetségeseink a NATO és az Európai Unió tagállamai.

Azt is elmondtam, hogy mi a különbség a látszólagos azonossággal szemben a gazdasági partnerség, általában partnerség és a szövetség között. A partnerség mindig érdekalapú. A szövetség mindig értékrendű. Ott közös értékrendről van szó, míg a gazdasági partnerségnél az érdekek egyeztetése, kölcsönössége az, ami a meghatározó. Most az ukrainai események sajnálatos módon bizonyították, hogy mennyire sajátos lenne vagy mennyiben sajátos Oroszországot szövetségesnek tekinteni, hiszen olyan szövetségesünk az értékrend azonossága vagy annak hiánya miatt nem lehet, amely ha az érdekei úgy kívánják, akkor a gazdasági vagy akár a katonai erőt is alkalmazza a saját valós vagy vélt érdekei érvényesítésében. Ez egy nagyon lényeges szempont, a magyar külpolitika ezt nem hagyhatja figyelmen kívül - éppen amit a miniszter úr is mondott - a jóval korábbi évek, évtizedek emlékei miatt is, és az mindenképpen azonosság az egykori Szovjetunió és Oroszország között, hogy Moszkvából, a Kremlből irányították, ilyen szempontból nincs változás. Ezért nagyon fontos az, hogy hogyan viselkedik a Kreml, Oroszország vezetése.

Most tehát egy olyan országot tekintett vagy minősített a miniszterelnök úr szövetségesnek, és ilyen országgal egyezett meg a kormány Paks bővítése ügyében, amely most nem képezi vita tárgyát, az előkészítés módja, fontossága, a sürgősség indokoltsága és így tovább. De az az aggodalom, hogy Oroszországtól túlzottan függővé teszi Magyarországot, most igazolódott, hogy ez egy jogos aggodalom, mert ha Oroszország érdekei úgy kívánják, akkor akár katonai erővel is - különböző vélt sérelmekre hivatkozva is - beavatkozik és megpróbál nyomást gyakorolni. Úgyhogy ezek azok a problémák, ez a kiszolgáltatottság, amelyek megkérdőjelezik azt, hogy vajon szabad-e egy ilyen országgal több évtizedre előre Magyarország helyzetét meghatározni.

Én azt gondolom, hogy például a visegrádi négyek keretében van egy ország, Csehország, amely pont arra mutatott példát, hogy mennyire óvatosan kell ezzel bánni. Csehország kijelentette, hogy most ők nem szeretnék, nem tartják ebben a helyzetben időszerűnek, hogy Oroszországgal bármilyen ehhez hasonló megállapodást kössenek. Ezért vetette fel az Összefogás három pártja, ha jól tudom - az elmúlt napokban nem voltam idehaza -, úgy tudom, a három párt egy-egy képviselője vagy két párt egy-egy képviselője (*Németh Szilárd István: Lehet az négy párt is.*) vetette fel azt, hogy a paksi szerződésnél ebben a helyzetben a magyar kormánynak hogy kell eljárnia egy ilyen megváltozott helyzetben, ami szerintünk nem változott meg, mert Oroszország nem okozott nagy meglepetést. De ha eddig valakinek olyan illúziói voltak, hogy Oroszország azon az értékrenden alapulva politizál, amit Magyarország, a NATO, az Európai Unió követ, akkor most kiderült, hogy ez nem így van. Ennek a figyelembevételét ajánlom és ajánljuk a kormánynak,

ELNÖK: Ertsey alelnök asszony kért szót.

ERTSEY KATALIN (LMP), a Külügyi bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Nagyon sajnálom, hogy a miniszter úrnak el kell mennie. Csomó olyan kérdésem van, amit már csak nemzetbiztonsági kollégák fognak tudni megválaszolni. Azt szeretném, hogy hallja ön is, mielőtt elmegy, amire majd valószínűleg zárt ülés keretében fogunk tudni válaszokat kapni. Ön úgy beszélt itt, mintha Krímben nem folyna lényegében háború és nem történt volna meg egy bevonulás. Én pontosan tudom, és az első számú aggodalmunk mindig is a kárpátaljai magyarság, ön úgy beszélt itt, mintha nem folyna Kelet-Ukrajnában Európa talán '45 óta legsúlyosabb konfliktusa, egy olyan, ami veszéllyel fenyegeti a térség egészét.

Azt említette, hogy nem térne ki a kelet-ukrajnai részre. Hát legyen szíves, térjen ki rá! Azt szeretném kérni, beszéljen arról, hogy hogyan látja a magyar kormány a Kelet-Ukrajnára leselkedő veszélyt a krími helyzetből kiindulva. Kérem, arra a helyzetre reagáljon a magyar kormány képviselőjeként, hogy orosz zászló leng a fontosabb intézményeken, orosz egyenruhára megtevesztően hasonlító egyenruhások grasszálnak, akikről tegnap Putyin kijelenti, hogy azok helyi önvédelmi egységek. Kérem, reagáljon ezekre a pontokra, amiket Putyin tegnap felvetett, mert azt gondolom, hogy természetesen földrajzi távolságban messze van, de egy ilyen helyzetben pillanatokon belül nagyon közel lehet az a konfliktus, amire ön egyáltalán nem tért ki a bevezetőjében.

Pozitívumot szintén találtam abban a részben, amikor azt mondta, hogy a magyar közösségnek kell döntenie a jövő kérdéseiről, de azt gondolom, a jövőnek ezek a kérdései még elég távol vannak. Örülök, hogy előre azt jelzi, hogy ez az ő dolguk, és nem Budapest diktálja. Én a jegyzőkönyvben is szeretném megerősíteni, hogy ezzel mélyen egyetértünk, és bár így lenne máskor is.

Azt is pozitívan értékelem, hogy a V4-ek ügyében legalábbis bizonyos szintű kezdeményezést tett a magyar kormány is. Azt azért világosan látjuk, hogy ezt Sikorski vezeti. A holnap kezdődő narvai megbeszélésre is azt szeretném önnek elvárásaként jelezni, hogy Magyarország azt szeretné, ha ön felzárkózna valamelyest Sikorski mellé ebben a vezető szerepben, hiszen ahogy az elején indított, hogy a magyar érdek a legfontosabb, én azt remélem, a magyar érdek egybeesik az európai érdekekkel, és az európai érdek az, hogy ebben a térségben ne robbanjon ki feszültség. Jelenleg nem úgy néz ki, mintha ez a feszültség oldódni látszana.

Ehhez kapcsolódnak konkrétan a kérdéseim, amire valószínűleg ön már nem fog tudni válaszolni. Szeretnénk tudni hírszerző kollégák információi alapján, hogy hány katona van a térségben, Krímben, a 25 ezer főt meghaladja-e, hiszen ha a budapesti egyezmény értelmében ezt meghaladja a létszám, akkor egészen más helyzet van, mint amiről ön beszélt eddig, akkor foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel komolyabban is.

Mit tudunk arról, hogy a Krímen túlra terveznek-e? Hogy lényegében Oroszország elfoglalta Krímet, ezt most már tényként vehetjük. Mi a terv? Mi a veszélye annak, hogy ez eszkalálódik, illetve kitolódik földrajzilag, közelebb hozzánk? Ha pedig a feszültség nem csökken, itt beszéltek arról a képviselőtársaim, hogy más kormányok élesebben reagáltak, és ön el is mondta, hogy mások hogyan vezetnek ebben a folyamatban minket, jó lenne, ha felzárkoznánk ehhez. Ennek egy példája az, hogy ha a feszültség nem csökken tovább, és a magyar kormánynak állást kell foglalni bizonyos kérdésekben, ha nem is vezetőként, de legalább követőként, és mondjuk Obama elnök meg tudja győzni Angela Merkelt, hogy szankciókat vezessenek be, különböző számlák zárolása és egyéb, feszültséget kezelő és az orosz felet remélhetőleg lenyugtató lépéseket, ezekhez a magyar kormány szándékozik-e csatlakozni. Egyelőre ezek a kérdéseim.

Azt kérem, hogy akár nyílt, akár zárt formában foglalkozzon azzal a kérdéssel is, ami nemcsak a kárpátaljai magyarságot érinti, mert azt gondolom, hogy európai összefüggésben Magyarország nem maradhat csendben ezekben a kérdésekben. Sokkal veszélyesebb és

sokkal hamarabb ideérhet ez a feszültség, mint ahogy ön itt az expozéjában felvázolta. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Parancsoljon! A kérdések feltevését ezt követően folytatjuk.

Válaszok

DR. MARTONYI JÁNOS külügyminiszter: Két kérdésre tudok reflektálni, mert valóban el kell. Azt tudom ígérni, hogy ha a Külügyi bizottság ezt a témát a közeljövőben napirendre tűzi, akkor természetesen nagyon szívesen jövök ismét, és esetleg hosszabb időt tudunk együtt tölteni, nyilván az akkori fejlemények fényében.

Ami Kovács László képviselő úr felvetését illeti, én nem akarok belemenni a szövetség szónak ebbe az etimológiai jellemzésébe, erről volt már korábban is vita. Én egyébként úgy emlékszem, hogy a miniszterelnök ezt a szövetség szót más értelemben, de alapvetően Kína esetében használta, de mindegy, nem érdemes erről vitatkozni. Én azt hiszem, hogy ami a Paksi Erőművel kapcsolatos megállapodást illeti, ott azért látni kell, hogy az Európai Unió nagy tagállamai és nemcsak a nagy tagállamai ennél sokkal jelentősebb gazdasági érdekeltségekkel rendelkeznek, sok száz milliárd dollárt vagy eurót tesz ki az oroszországi befektetések összege különböző nyugat-európai országok részéről, német, francia, olasz, brit és így tovább és így tovább. Jelentős ügyletek vannak folyamatban, adott esetben fegyverszállításokat is magukban foglalhatnak ezek. Tehát én azt hiszem, ehhez képest a magyar-orosz gazdasági kapcsolatok talán - hogy mondjam így finoman - nem a legjelentősebbek.

Ebből a szempontból nem hiszem, hogy mi eltérnénk az európai uniós álláspontoktól, és ez közben átvezet a következő kérdésre is, hogy tudniillik ha vannak és lesznek szankciók, akkor ezeket közösen fogjuk elhatározni, és egy percig nem merülhet fel az a kérdés, hogy a Magyarország vagy például az Európai Unió által alkalmazott, elhatározott szankciókat ne alkalmazzák. Nagyon sajnálom, hogy azt a benyomást keltette a bevezetőm, hogy én Ukrajna keleti részével és Krímmel nem foglalkoztam. Valóban időhiány miatt nem tudtam egy másfél órás előadást tartani, bár nagyon szívesen erre is kész leszek.

A magyar kormány álláspontját akként próbáltam röviden összefoglalni, hogy hivatkoztam a kiadott közleményekre. Ismételnem kérem akkor, hogy olvassák el a visegrádi négyek miniszterelnökeinek tegnap kiadott állásfoglalását, miszerint elítélnék minden, Ukrajna szuverenitását és területi épségét fenyegető lépést. Felszólítják Oroszországot, hogy tartsa tiszteletben nemzetközi vállalásait és jog kötelezettségeit, beleértve a budapesti memorandumban foglaltakat, s a többi.

De azt is nagyon kérem, hogy akkor olvassák el a Külügyminiszterek Tanácsának hétfőn kiadott konklúzióit, ahol szerepel az, hogy ha nem következik be gyors deeszkalizáció, akkor az Unió határoz a vízumkönnyítési tárgyalások felfüggesztéséről, valamint az úgynevezett új megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások felfüggesztéséről és más, úgynevezett target in mayorök, célzott intézkedések meghozataláról. Tehát itt már megjelenik az a bizonyos szankciós elem. A világsajtó ezt egyébként elég részletesen kommentálta és visszaadta. Nem volt arra időm, hogy ezeket a közleményeket felolvassam, de azt azért elmondtam, hogy a magyar kormány az ezekben az álláspontokban foglaltakkal teljes mértékben egyetért.

Egyébként valóban Kovács László fölvetette ezeknek a közleményeknek a szintjét. Ezért is próbáltam azt elmondani, hogy a technikák változóak. Akkor, amikor a magyar Külügyminisztérium kiad egy közleményt, akkor ezt a külügyminiszter személyes felelőssége

mellett teszi, és egyben a magyar kormány álláspontját képviseli. Ehhez kénytelen vagyok ragaszkodni.

Abban az esetben, ha a közlemény nem tükrözné a magyar kormány álláspontját, akkor nyilván ezt a kérdést rendezni kellene. De én itt most ismételen szeretném azt leszögezni, hogy akkor, amikor kiadunk egy közleményt akár a nevémmel vagy a nevem nélkül - nem egy döntő kérdés -, akkor ezt a magyar kormány nevében tesszük. Egyébként azt hiszem, hogy az sem jó megközelítés, ha azt mondjuk, hogy itt az Unió eleve országcsoportokra oszlik. Nekünk itt is az a célunk, hogy egység legyen. Akkor van sikeres közös kül- és biztonságpolitika, ha egység van. Ezért is mondtam az előbb azt, hogy nagyon fontos az, hogy adott esetben ilyen kérdésekben egységesen tudjunk nyilatkozni.

Azt sem hiszem, hogy Magyarország késett volna vagy bizonyos országokhoz képest sokkal enyhébben fogalmazott volna. Ez nem így van. A közleményeink végig tanúsítják ennek az ellenkezőjét már csak azért is, mert elég sok bírálatot kaptunk itthon azért is, mert mi túlságosan kemények vagyunk és túlságosan elítéltük az orosz álláspontot annak ellenére, hogy ennek az ellenkezőjét kellett volna tennem. De most ebbe nem megyek bele, mert ez egy külön vita, és ne keverjük össze a dolgokat!

Úgy érzem, hogy mi az alapvető térségbeli és európai uniós szempontoknak megfelelően jártunk el. Kétségtől vannak olyan tagállamok, amelyek nyilván egyrészt földrajzilag távolabb vannak, másrészt pedig egy ilyen helyzetben a gazdasági érdekeinket is erőteljesen figyelembe veszik, de - és ez a lényeg - az eddigi események arról tanúskodnak, hogy az Európai Unió ilyen fontos, nehéz kérdésekben tud egységet teremteni. Hogy a jövő mit fog hozni, azt nem tudom megmondani. Az Európai Tanács holnapi ülése ilyen szempontból nagyon lényeges lesz.

Ami egyébként a konkrét kérdéseket illeti, arra szeretném felhívni a figyelmet: a budapesti memorandum egyáltalán nem beszél semmilyen létszámról. Ez a 25 ezres szám valahonnan máshonnan eredhet. Nyilván félreértésről van szó. Putyin elnök utalt erre a 25 ezres számra, de ez egy homályos dolog.

Azt sem tudjuk megmondani, hogy pontosan hány orosz katona tartózkodik jelenleg a Krímben. Ez egy legalább tízezres nagyságrendű erő. Mint tudjuk, nem viselnek úgynevezett inszigniat, tehát felségjelzést. Nem mennék bele itt a kérdésekbe, de mindenesetre azt azért szeretném mondani, hogy elég intenzíven követjük elsősorban a szolgálataink útján a történeteket.

Még egy dolog, és ezzel le is zárnám és erre is utaltam, hogy azért talán tegnap délutánig a döntő kérdés az volt, hogy mi történik Harkovban és Donyeckben, mi lesz Kelet-Ukrajnában. A tanácsülés alatt is kaptuk folyamatosan a híreket arról, hogy milyen csapatmozgások vannak egy-két kilométerre az ukrán határtól. Tehát az kétségtől izgalmasabb időszak volt.

Most úgy tűnik, hogy legalábbis Kelet-Ukrajna tekintetében a közvetlen veszélyeztettség nem áll fenn, de nem hiszem, hogy bárki biztos előrejelzést merne tenni a jövőre nézve. Erre elemzések vannak. Adott esetben lehet sajtónyilatkozatokat is tenni, de azért továbbra is azt hiszem, hogy a magyar érdekek képviselete mellett a legfontosabb ebben a helyzetben a nyugalom, a hidegvér, a higgadság. Minden elszórt szó vagy elszórt tett veszélyeket hozhat magával.

Nagyon köszönöm a tisztelt bizottságoknak ezt a lehetőséget, és ismételen szeretném felajánlani azt, hogy egy tartalmasabb, hosszabb vitára is kész vagyok a magam részéről.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, miniszter úr. *(Kovács László szólásra jelentkezik.)*

Kovács László alelnök úr nagyon jelentkezik, hogy egy mondatot szeretne még hozzáfűzni.

További kérdések és válaszok

DR. KOVÁCS LÁSZLÓ (MSZP), a Külügyi bizottság alelnöke: Azért, miniszter úr, hogy ne maradjon félreértés. Amikor megkérdeztem a miniszterelnök urat a nagykövetin: mi lenne a magyar-orsz szövetség értékrendbeli alapja? Azt válaszolta, a közös keresztény gyökerek. Ugye, ez nem Kínára vonatkozott?

ELNÖK: Ezt a vitát ebben a körben nem tudjuk megnyitni.

Köszönjük szépen a miniszter úrnak, hogy rendelkezésünkre állt, és államtitkár úr velünk maradt továbbra is, illetve itt maradnak azon szervek vezetői, amelyek ebben az ügyben még részletesebb tájékoztatást is tudnak adni, amennyiben olyan kérdések vetődnének föl. Egy perc technikai szünet, amíg a miniszter úr távozik, és Takács Szabolcs államtitkár úr marad velünk. *(Dr. Martonyi János és a sajtó képviselői elhagyják a termet.)*

DR. MOLNÁR ZSOLT, a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke: Tisztelettel: nem vagyunk még zárt ülésen! Ennélfogva senkit nem akarunk visszatartani attól, hogy távozzon, csak mondom.

ELNÖK: Addig szerintem folytassuk a kérdések körét, és itt van államtitkár úr velünk, aki ugyanazzal a megbízatással tud részt venni a minisztérium képviselőjében.

Mirkóczki képviselő úr jelezte szólási szándékát.

MIRKÓCZKI ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Ahogy eredetileg volt, egy rövid kérdést szeretnék föltenni. A néhány nappal ezelőtti Nemzetbiztonsági bizottsági ülésen - zárt ülés volt, tehát anélkül, hogy sértenék bármiféle titoktartási kötelezettséget -, annyit kérdeznék nagyon röviden - hiszen azóta történt jó néhány jelentős esemény -, akkor még finomam fogalmazva nem volt egyértelmű a magyar kormány álláspontja a jelenlegi ukrán vezetés felé, szóval hogy most ki a legitim és ki az illegitim a magyar kormány számára.

Ezzel kapcsolatban érdeklődnék, hogy most mi a helyzet, és egyértelmű-e már.

ELNÖK: Gyöngyösi alelnök úr, Mile képviselő úr!

GYÖNGYÖSI MÁRTON (Jobbik), a Külügyi bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Nagyon nagy érdeklődéssel hallgatom mindig, amikor a nyugati sajtóban meg itthon is ennek felülve, Ukrajna nemzeti és területi szuverenitását féltik az emberek. Akkor, amikor most hirtelen beindult a nagy Oroszország elleni hangulat a katonai mozgósítás terén, nem tudom, hogy hol voltak ezek az emberek.

Itt most a tőlem jobbra és balra ülő képviselőimhez is szólok, amikor 3 hónapon keresztül - november vége óta, amikor Janukovics elnök úr nem írta alá az európai uniós társulási szerződését, azt követően - folyamatosan Ukrajnában nyugati politikusok úgy jártak ki meg be a Maidanra, mintha a saját fővárosukba járkálnának: agitáltak és uszítottak civil szervezeti támogatással. A Soros Alapítvány, a Conrad Adenauer Alapítvány emberei ki-bejárkálták, üzengetnek Washingtonból. Victoria Nuland amerikai külügyi tótumfaktum letelefonál Kijevbe az amerikai nagykövet asszonynak, és tollba mondja nekik az új ukrán kormány összetételét, és hogy ő ott kit szeretne pozícióban látni.

Amikor tudjuk nagyon jól, hogy milyen titkosszolgálati háttérrel mozgatják itt az eseményeket, már a 2004-es narancsos forradalom óta, immáron tizedik éve, akkor azért nekem nagyon furcsa az, amikor Ukrajna területi és nemzeti szuverenitásáért hirtelen

elkezdnek aggódni emberek február vége felé, a moszkvai katonai mozgósítás terén. Én értem azt, hogy az 1956-os, '68-as, '81-es párhuzamot meg lehet vonni, de azért itt a területi integritás megsértése nagyon sokféleképpen történhet. Itt sokféleképpen lehet területi integritást és nemzeti szuverenitást megsérteni. A mai világban már nemcsak katonai mozgósítással lehet. Erről nyilván kell is beszélni, hogy jogos-e az orosz bevonulás és a saját, az orosz kisebbségek ilyen mértékű és ilyen típusú védelme. De azért azt nagyon furcsállom, amikor az Európai Unió olyan embereket támogat Ukrajnában - és itt Oleh Tyahnyibokra gondolok, a Szvoboda Párt vezetőjére -, aki arról beszél, hogy hogyan kellene Ukrajnát homogenizálni, hogyan kellene kiéheztetni a Donyeck-vidéki oroszokat, hogyan kellene Kárpátaljáról a magyarokat kiirtani, és hogyan kellene az összes kisebbségtől mentesíteni Ukrajnát. Ezeknek az embereknek és a saját haverjaiknak - akik több időt töltenek Berlinben meg Washingtonban, mint a saját hazájukban - támogatást nyújt a nyugat. Én értem azt, hogy geopolitikai csatározás zajlik, és itt a civilizációk csapnak össze a fejünk fölött és azután, hogy bekebelezték Közép-Kelet-Európát 1989-ben, most pár ezer kilométerrel keletre tolják a civilizációs összecsapás hadszínterét. Én ezt értem, de azért legyünk már őszinték és tudjunk már disztinguálni, hogy mi zajlik ezekben az országokban, és egy picit mérjük egyenlő mércével. *(A sajtó munkatársai visszatérnek a tanácssterembe.)*

Én nagyon kíváncsi lennék arra, hogy amikor elhangzanak olyan felszólítások, hogy a magyar Külügyminisztérium a szövetségeseivel hogyan bánjon és hogyan képviselje az európai uniós értékeket, akkor mit gondol az ilyen típusú nagyon durva, szuverenitást sértő lépésekről, amit a nyugat folyamatosan megenged magának Ukrajnában, még egyszer hangsúlyozom, 2004 óta folyamatosan. Itt a Timosenko melletti kiállásról, Tyahnyibok, Jacenyuk és a többi ember támogatásáról beszélek nyílt és rejtett eszközökkel. Nyilván ennek a titkosszolgálati aspektusaira is kíváncsi lennék, hiszen bőven van ilyen még csak az én tudomásom szerint is, pedig nem szoktam nemzetbiztonsági bizottsági zárt ülésekre járni. Úgyhogy ezzel kapcsolatban nagyon kíváncsi lennék a Külügyminisztérium véleményére és arra is, hogy szándékozik-e Brüsszelben hathatósan fellépni az olyan típusú lépések ellen, amelyek nyilván a nyelvtörvény visszavonására vonatkoznak. Az most nyilván lekerült a napirendről, hogy az ideiglenes elnök nem írta alá a kárpátaljai sorozásokat illetően, hiszen ez a veszély fennáll, és ezt már a Délvidéken egyszer túléljük, amikor ott egy délszláv válság kirobbant és amikor elkezdtek a magyar fiatalokat sorozni a Délvidéken. Ezt szeretnénk elkerülni Kárpátalján, és jó lenne, ha a magyar Külügyminisztérium miközben éppen a következő washingtoni vagy brüsszeli deklarációt magyarra fordítja és szócsőként közvetít felénk, akkor ez irányban is hathatós lépéseket tenne, hogy az Európai Uniót mozgósítsa és elkezdje rázni a vészharangokat, hogy jelenleg Kárpátalján egy tragédia következhet be, ha az Európai Unió vagy a szövetségeseink nem lépnek közbe és nem tesznek hathatós lépéseket ebben a kérdésben. A kisebbségek védelméről van szó, és nemcsak a magyaréról, hanem a ruszinról, az oroszról, a lengyelről, a románról és az összes többről is akkor, amikor például a nyelvtörvény visszavonása volt az első intézkedése annak az ellenzéknek, amely a nyugat támogatásával hatalomra került. Hát hogy van ez? Miért nem lehet ez ellen hathatósabban fellépni és világossá tenni, hogy az ilyen típusú lépések ellen fellép az Európai Unió és köztük Magyarország is? Várom a kérdéseimre a választ. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mile képviselő úr!

MILE LAJOS (LMP): Köszönöm, elnök úr. Csupán egyetlen megjegyzésem van az elhangzottakkal kapcsolatban. Végzetesnek és tragikusnak gondolom azt a megközelítést, amikor bármelyik politikai erő úgy gondolja, hogy mondjuk az ukrán radikális vagy szélsőséges megnyilvánulásokra adekvát válasz a katonai, az orosz katonai fellépés. Ez egy olyan helyzetet, egy olyanfajta kezelést, egy olyan megközelítést jelenti az ügynek, ami

szerintem katasztrófához vezethet, és Magyarországról áttételesen akár erre hivatkozni az orosz csapatmozgások értékelésénél, hogy ott mondjuk egy szélsőséges párt részéről milyen nyilatkozatok hangzottak el a homogén nemzetállammal kapcsolatban, szerintem ez nagyon-nagyon rossz - és most nagyon visszafogtam magam - megközelítése a dolognak.

Kérdésem lenne, és aztán továbbiak is lennének, de azt gondolom, hogy az már inkább zárt ülést igényel, mert a szolgálatokat érinti. Putyin elnök úr részéről és több forrásból is olyan hivatkozást hallhattunk, miszerint az ottani - főleg Krímre gondolok - orosz kisebbségek védelme érdekében és az orosz ajkúak védelme érdekében történik minden. Most a minősítésre nem térek ki, viszont mintha már felvetődött volna, de nem tudom, volt-e ilyen kezdeményezés, hogy az EBESZ keretein belül létrehozni egy olyan formációt, egy olyan lehetőséget, hogy valóban erre szerveződne egy kontingens vagy valamilyen nemzetközi megbízatással, ENSZ-felhatalmazással bíró alakulat, de inkább az EBESZ keretein belül gondolom, amely kimondottan erre szerveződne. Tehát az ukrajnai kisebbségek védelmét garantálná, ellenőrizné, biztosítaná, mert ebben akár Magyarország felléphetne kezdeményezőleg is. Van olyan helyzet, amikor szerintem nem a gyorsaság a legnagyobb erény egy-egy helyzet kezelésében, de mondjuk egy ilyen kezdeményezés szerintem Magyarország előnyére válna mondjuk a nemzetközi diplomáciában elfoglalt pozícióit illetően is. Tehát van-e ilyen kezdeményezés, vagy szándékában áll-e a kormánynak, hogy egy ilyet kezdeményezzen az EBESZ keretein belül? Köszönöm szépen. A többi kérdésem szerintem inkább zárt ülést igényel.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Annyit hozzátennék a Mile képviselő úr által elmondottakhoz, hogy a visegrádi országok miniszterelnökeinek közös nyilatkozata részben már választ is adott a képviselő úrnak erre, hiszen pont arról van szó, hogy a visegrádi négyek is aktívan lépjenek fel és az EBESZ égisze alatt. Ez alapvetően egy fontos megközelítés, igaza van a képviselő úrnak. Tilki képviselő úr jelezte hozzászólási igényét, majd Gruber képviselő úr következik.

DR. TILKI ATTILA (Fidesz): Én egy olyan térségnek vagyok az országgyűlési képviselője, amely szomszédos Kárpátaljával, 25 kilométerre van a városom Beregszásztól, 30 kilométerre Nagyszőlőstől, tehát nap mint nap érintkezünk a kárpátaljai magyar kisebbséggel. A vasárnap esti, nevezük incidens során, amikor közel száz kárpátaljai magyar fiatal jött át, mert elterjedt Kárpátalján az a rémhír, hogy általános mozgósítás van, akkor azért megdöbbenve tapasztaltam és tapasztaltuk, ott lévő polgármesterek, hogy most kampány van, és a politikai pártok kampányfegyverként kívánják használni a kárpátaljai magyarokat. Volt olyan politikai párt, amelynek a képviselője, miután az események lecsillapodtak, a tiszabecsi polgármester abszolút korrekt módon ellátta a közel 30 főt teával, zsíros kenyérral, akkor ezer főt vizionálva különböző nyilatkozatokat adott ki. Én tegnap átlátogattam Beregszászra, mondom, 25 kilométerre van tőlünk.

Beregszászon - ahogy a külügyminiszter úr is tárgyalt -, én is a KMKSZ alelnökével, Brenzovits László úrral tárgyaltam, az ő tegnapi megfogalmazása: Kárpátalján a helyzet csendes, de feszült. A kárpátaljai magyarok kifejezetten kérik azt, hogy egy magyar politikai párt se használja kampányeszközüül a kárpátaljai eseményeket. A kárpátaljai magyarságnak - és ezt nem Budapestről mondom, hanem ott, a helyszínről - napi kapcsolatunk van. Hangsúlyozom még egyszer: nem Budapestről vannak elképzeléseim a kárpátaljai magyarságról.

A kárpátaljai magyarságnak régóta és most is megvan a saját törekvése, és azt kifejezetten kérik, hogy ezeket a törekvéseket ne kezdjék el megmagyarázni Budapestről, ne kezdjenek mellé különböző összefüggéseket gyártani. Természetes az, hogy nem ebben a

feszült helyzetben fogják kezelni a kárpátaljai magyarok azokat a kérdéseket, amelyek a kárpátaljai magyarság számára fontosak.

Úgy gondolom, hogy ezt fontos volt elmondanom. Ez tegnap délelőtti beszélgetésünk, tárgyalásunk eredménye.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr, és nagyon fontos volt, amit elmondott, hiszen helyben tapasztaltam a tegnapi nap folyamán azt a helyzetet, amiről most éppen beszélt. *(Jelzésre:)* Gruber képviselő úr!

DR. GRUBER ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen. Valóban az első parlamenti képviselői ténykedésem, hogy a narancsos forradalom első fordulójától kezdve végigkövettem szinte az összes idáig tartó választásokat, és csak megerősíteni szeretném a Tilki Attila képviselőtársam által mondottakat, mert Brenzovits Lászlótól, Kovács Miklóstól azóta is ugyanazt halljuk ugyanazzal a korrekt hangsúllyal. De azért lássuk be, hogy ott is vannak érdekes emberek, és itt most Gajdos képviselőre célok, aki a politikai pályafutását megelőzően egyszerű, becsületes pénzbehajtóként kezdte el pályafutását.

Két kérdésem volna. Az egyik. Felmerült a húszezer fős katonai kontingens. Úgy tudom - és ebben kérek szakmai megerősítést -, hogy ez az ukrán-orosz megállapodás keretében és nem 20, hanem 26 ezer fő az, akinek van azonosítási alapja mármint a katonai egyenruha azonosítása. Elméletileg 26 ezer fő lehetne jelen a Krímben, és a szerződésben nincs szó arról, hogy ez laktanyán belül vagy pedig mozgásban.

A másik, ami érdekes lehet - és azt hiszem, hogy ez már valóban, ahogy elnök úr is említette, jóval magasabb szinten - az Egyesült Államoknak tulajdonképpen 3 szinten lenne szüksége az orosz együttműködésre vagy kooperatív fellépésre az oroszokkal. Egyrészt a szíriai vegyi fegyverek kérdésében, másrészt az iráni nukleáris program nyugvópontra kerülésében, illetőleg van még a terv az újabb fegyverkorlátozási egyezmény megkötésére Oroszország és az USA között.

Ebben az összefüggésben mennyire erős sakkfigurája ebben a játékban Ukrajna az Amerikai Egyesült Államoknak? Ebben a három nagy, egyenként is jelentős, de három összefüggésében is jelentős kérdésben mennyire lesz ez a bizonyos szankciórendszer erős az Amerikai Egyesült Államok részéről? És mennyire tud Európa egyfajta kemény szankciórendszert működtetni akkor, amikor tudjuk jól és miniszter úr is rámutatott az energiabiztonság-politika kérdésére? Mert ez, ami most tényként fölmerült - egyáltalán a vízumkérdés rendezése Oroszországgal -, tudjuk jól, hogy ez senkit nem vág agyon mint szankciórendszer, hiszen egyrészt tudjuk, hogy milyen hosszan nem történt semmi a kérdésben, másrészt azt is tudjuk, hogy rengeteg európai uniós vízummal rendelkezőnek, tehát azoknak az orosz állampolgároknak, akiknek fontos eljutni valahogy mondjuk egy svájci bank bejárata elé, rég megvan valamelyik európai uniós tagország útlevele ehhez.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Szabó képviselő úr!

SZABÓ VILMOS (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Urak! Államtitkár Úr! Nagyon sajnálom, hogy a miniszter úr így jelent meg itt, ilyen kurtán-furcsán. Értetlenkedett azon, hogy nem érti, hogy mi a probléma. Ez a probléma.

Az a probléma, hogy a magyar kormány képviselője először is elkésik, aztán elnézést kérve elmegy, felajánlva persze, hogy ráérne másfél órára is. *(Mirkóczki Ádám: Jaj, Istenem!)* És egyébként pedig azt mondja az előadása jó részében, hogy a képviselő hölgyek és urak olvassák el a megjelent tájékoztatókat.

Kérem szépen, akkor nem kellett volna a bizottsági üléseket összehívni. Egyébként normális, demokratikusan működő országban itt a miniszterelnöknek kellett volna ülnie már nem most, már korábban! A miniszterelnöknek akkor, amikor 25 év óta először komolyan háborús helyzet állt elő (*Lezsák Sándor elhagyja a termet.*); komolyabb veszély fenyeget egy szuverén országot, egy szomszédunkat, a magyarságot (*Közbeszólások.*) akkor a miniszterelnök nem hogy nem szólal meg... - és a tájékoztatás! A közszolgálati média az első napokban csak az orosz média által közölt híreket közölte. Ne tessék már ezt elfelejteni, ne tessék átlapozni! A Külügyminisztérium közleményei egészen addig, amíg már nem tudták elkerülni, Oroszországot nem nevezték a nevének. Most az utóbbi időben elkezdtek nagyon gyorsan utánajárni, hiszen már nevének nevezték, be is hívták az orosz nagykövetet, és így tovább. Nyilvánvalóan a bizalomvesztést Magyarország iránt ez csak fokozta, ami amúgy sem egészen magas.

Ezért hát azt gondolom, hogy így nem becsülve le államtitkár úr szerepét - és a jelenléte nyilvánvalóan nagyon fontos -, de ez lebecsülése a parlamenti képviselőknek, lebecsülése a parlamentnek. Így persze megkérdezhetem államtitkár urat - de nyilván nem fog tudni rá válaszolni -, vajon mérlegeli-e a kormány, hogy igenis azért, mert Oroszország megsértette egy szomszédos, egyáltalán egy ország függetlenségét, szuverenitását, felfüggeszse a paksi szerződést vagy annak végrehajtását vagy felmondja azt? Egyáltalán gondol-e erre?

Mert amit miniszter úr mondott, hogy majd amit az EU elhatároz, ahhoz mi biztosan csatlakozunk, és azt biztosan be is fogjuk tartani, ezt köznyelven sunnyogásnak hívják, ami nem szokott jó útra vezetni. Még a kállai-kettős sem vezetett jó útra, ami ennél kicsit magasabb színvonalú volt, azt el kell ismerni, de ez nem egészen az.

Ezért tehát úgy gondolom, hogy nagyon sok mindent megbeszélhetünk ebben a bizottságban nyíltan is meg zártan is, de körülbelül ugyanúgy le vagyunk becsülve, mint ahogy egyébként a Fidesz egész négyéves kormányzása alatt le voltunk. Egyébként pedig olvassuk el a papírokat, amiket gyártanak.

A magyar közösség ügyében persze igaza van Ertsey Katalin alelnök asszonynak, az fontos volt, hogy a miniszter úr azt mondta, hogy nekik kell dönteniük. Szeretném a tisztelt jelenlévők figyelmét felhívni, hogy a magyar kormány négyéves tevékenysége pont az ellenkezőjéről szólt. Pontosan az egész nemzetpolitika arról szólt, hogy Budapestről határozzák meg és emiatt igazán nem tudok nagy bizalommal lenni a miniszter úr kijelentése iránt, annál is inkább sem, mert azt mondta, hogy a mostani kárpátaljai látogatása során a magyar közösség minden képviselőjével találkozott. Ha jól tudom, nem mindegyikkel találkozott, de ha nem így van, akkor ezt ön megcáfolja, és azt mondta, hogy cél lenne, hogy ne egymással vitakozzanak. Ez valóban cél lenne és nagyon jó lenne, de ehhez akkor kellene, hogy a kormány is így viselkedjen.

Gruber képviselő úrnak csendesen megjegyzem: az ő megjegyzése sem erről szólt, és attól, hogy ő ismer egy egyébként államtitoknak nyilvánuló papírt vagy akár kettőt, amely arról szól, amit ő most nyilvánosan kimondott, ha úgy tetszik, akkor most még azt mondhatnám, hogy sértett is államtitkot, mert nyilvánosan erről nem beszélhet, de ez sem arra vezet. És szeretném megjegyezni neki, hogy ha egyébként elkezdenénk vizsgálni, hogy ki hogy kezdett és mit csinált, akkor valószínűleg nagyon rossz útra tévednénk. Azt hiszem, hogy akkor meglepődne a képviselő úr is, hogy mi mindent kellene tennie.

Utolsó megjegyzésem és kérdésem államtitkár úrhoz, amiről azt gondolom persze, hogy költői, hiszen szintén nem tud rá válaszolni, hogy a kormány vajon támogatja-e azt a kezdeményezést, amely rendkívüli parlamenti ülésen vitatná meg és fogadna el közös álláspontot. Nyilván a közös álláspontra lenne lehetőség, hiszen elvi alapon a demokratikus pártoknak a lényeges kérdéstről ugyanaz vagy legalábbis az kellene, hogy legyen a véleménye. Ez egyúttal módot adna a miniszterelnöknek, hogy a nyilvánosság előtt is és a magyar

parlamentben elmondhatná pontosan, konkrétan, szabatosan, ahogyan ő szokta, egyszerű nyelven szólva világosan, hogy hogyan is értékeli ezt az egész helyzetet és mit lát, és nem pedig sunnyogva, csendesen, nem szólva, szólva is meg nem is, lovon is meg gyalog is, és aztán majdcsak kijön a dologból valami. Így nem lehet se külpolitikát csinálni, se országot vezetni, hölgyeim és uraim, bármennyire is csodálkoznak most ezen. A magyar nemzeti érdekek sérülnek, és borzasztó nehéz lesz ezt helyrehozni. Szeretném önöknek elmondani, hogy nagyon nehéz lesz ezt helyrehozni, nagyon sokba fog kerülni Magyarországnak és az egyetemes magyarságnak is, amit most csinálnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Elnök úrnak van egy javaslata.

DR. MOLNÁR ZSOLT (MSZP), a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke: Tisztelettel, egy ügyrendi javaslatom lenne. Jelen pillanatban mivel az államtitkár úr tud külügyi, diplomáciai választ adni, azt tegye meg, és utána zárt ülésen folytassuk, mert a hozzászólások jelentős része azzal kapcsolatos (*Dr. Kocsis Máté: De erre reagáljon!*). Természetesen, igen, csak rengeteg olyan kérdés van, amely kapcsán itt ülnek az illetékes urak, akik szerintem érdemben bele tudnának menni. Azt javaslom, hogy a kampányidőszakot terhelő kérdéseket szerintem mindenképpen függesszük fel.

ELNÖK: Úgy gondolom, az az igazság, most nem tudunk erről vitát nyitni. Ez egy ügyrendi javaslat volt, viszont többen jelezték, hogy külpolitikai jellegű kérdéseket szeretnének feltenni. Az a helyzet, hogy kezdünk átmenni egy olyan vitába, amivel kapcsolatban éppen az előbb hangsúlyoztuk, hogy jó lenne, ha nem kampánybeszéd hangzanának el egy ilyen tájékoztató kapcsán, egy ilyen fontos kérdésben az ülésen.

Azt javaslom, és mint elnök is arra kérem a hozzászólókat, hogy ne emeljék kampánytémává ezt az ügyet, hanem végezzük el a munkánkat, és ezt követően szerintem mindenki ki tudja alakítani a maga álláspontját. Ez az én javaslatom, és szerintem nem zárja ki a kettő egymást. Fel van írva nálam azok neve, akiknek szeretnék most szót adni, Hidvégi képviselő úr, Tilki képviselő úr és Horváth János képviselőtársunk. Véleményem szerint ők gyorsan, röviden meg tudják tenni a kérdéssel, az ügyel kapcsolatos kérdéseiket. Parancsoljanak!

HIDVÉGI BALÁZS (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Önfegyelmet gyakorolva csak annyit hadd mondjak, a legtöbb ellenzéki hozzászólás arról győz meg egyébként - szerintem az itt ülők nagyobb részének nevében mondhatom -, hogy milyen szerencse, hogy nem ezek az ellenzéki pártok vannak most kormányon egy ilyen külügyi válság kelős közepén.

ELNÖK: Erről beszéltünk, képviselő úr, hogy nem erről kell beszélni!

HIDVÉGI BALÁZS (Fidesz): Akkor itt abba hagyom, bár még folytathatnám. Azzal egyetértek, hogy minél előbb térjünk rá azokra a kérdésekre, amelyek miatt az itt jelenlévő vezetők eljöttek. Én egy szempontot szeretnék kérdezni államtitkár úrtól, illetve majd a zárt ülésen a többiektől is. Úgy látom, a kárpátaljai magyarság szempontjából kulcsfontosságú az, hogy a területen élő egyéb nemzetiségekkel, a ruszinokkal, a románokkal, a magukat ukránként meghatározókkal minél szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki, hiszen egy változó helyzet van, még nem tudjuk, és ők sem tudhatják, hogy milyen lesz a jövő Ukrajnája, hogyan változnak meg a hangsúlyok és az erőviszonyok. Ebből a szempontból egy helyi érdekképviselő nagyon fontos. A következőt szeretném kérdezni. Egyrészt jó volt hallani ez ügyben például a visegrádi együttműködés kereteinek a felhasználását, az együttműködés

felhasználását a magyar álláspont kialakításában és közzétételében. Szerintem ez helyes, hiszen érintett országokról van szó sok szempontból. Másrészt azt szeretném kérdezni, hogy a középtávú, hosszú távú ilyen jellegű együttműködésre, a szövetségkötésre milyen esélyeket látnak, milyen lépéseket tartanak szükségesnek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Tilki képviselő úr következik, majd Horváth képviselő úr.

DR. TILKI ATTILA (Fidesz): Köszönöm a szót. Én az előző ciklusban is országgyűlési képviselő voltam, tehát pontosan ismerem azokat az embereket, akikkel Szabó úr találkozott annak idején. Ha figyelmesen figyelt, amit elmondott a külügyminiszter úr, arról beszélt, hogy magyar érdekek érvényesítése. Ha bárkit azok közül most idehívnánk, akikkel ön szoros kapcsolatot tartott az előző négy évben, mindegyik azt mondaná, mindenki megerősítené azt, hogy ne legyen kampánytéma a kárpátaljai magyarság kérdése.

Az államtitokkal való fenyegetésről pedig annyit, hogy amikor Gajdos polgármester úr Beregszászon volt, például a beregszászi szeméttelteleptüzet fehérgyarmati tűzoltók oltották el, tehát ahogy mondtam, szoros kapcsolatunk van, de amit Gruber képviselőtársam mondott, azért arról a dolgról elég sokan beszélnek a térségben. A kállai kettőst pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megye országgyűlési képviselőjeként szeretném visszautasítani, hogy pejoratív értelemben használja. Úgy látom, hogy ez a kampánystratégiájuk része, a jászok megsértése után a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei embereket sértette meg. A kállai kettős a magyar kultúra része. *(Mile Lajos: Nem arról beszéltem!)*

ELNÖK: Értem, de képviselőtársaim, ne menjünk bele, mert nem ez a mai témánk. Horváth képviselő úr!

DR. HORVÁTH JÁNOS (Fidesz): Tisztelt Bizottság! Ez a Magyar Országgyűlés külpolitikával foglalkozó bizottságának az ülése. Amik itt most elhangzanak, itt és ezen a Házon kívül időnként idézik, odafigyelnek. Vannak olyan szavak, amelyek aztán visszavisszatérnek. Egyetlen ilyen szót szeretnék most szóvá tenni, amit Gyöngyösi képviselő úr mondott. Azt mondta - talán szó szerint -, hogy amikor az európai közösség figyel arra, hogy mi történik Közép-Európában és Kelet-Európában, akkor bekebelezték, már bekebelezték a világnak ezt a részét, és most ez a folyamat van napirenden. Azt szeretném mondani a jegyzőkönyvünk számára és azok számára, akik bennünket figyelnek most, és a jövőben is értelmezik, hogy mit csinálunk, hogy nem úgy gondoljuk, amit az Európai Unió az elmúlt évtizedekben csinált, hogy bekebelezte a világnak ezt a részét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Szerintem lezárhatjuk a kérdések körét. Államtitkár úr, öné a lehetőség. Ön is eldöntheti majd, hogy nyílt ülés keretében reagál, illetve még folytat bizonyos kérdéseket zárt ülés keretében.

TAKÁCS SZABOLCS helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Köszönöm, elnök úr. Elnök urak, köszönöm szépen a meghívásukat a két bizottság közös ülésére. Igyekszem a kérdésekre válaszolni, ha nem is kronológiai sorrendben, ezért elnézésüket kérem, ha nem így történik, de megpróbálom megfogalmazni az általános külpolitikai értékelésünket és álláspontunkat az egyes kérdésekkel kapcsolatban. Nyilván a külügyminiszter úr már nagyon sok mindent elmondott, és részben válaszolt is kérdésekre, de talán akkor menjünk sorba azokon a kérdéseken, amelyeket a képviselő asszony és a képviselő urak feltettek.

Talán kezdeném azzal, hogy ha időben visszamegyek kronológiailag, valóban november vége után kezdtek felgyorsulni az események Ukrajnában, amikor is az akkori elnök, Janukovics úgy döntött, hogy nem írja alá az ukrán kormány nevében azt a társulási

megállapodást, amit egyébként az azt megelőző hónapokban, években kitárgyalt és parafált is már az Európai Unióval. Nyilván az ukrán társadalom egy jelentős részének az volt az elvárása, hogy erre sor kerüljön, hiszen az ukrán társadalom nagy részének van egyébként egy erős európai orientációja és európai irányválasztása. Ha igazak azok a felmérések, amelyekből mi is dolgozunk, akkor azt is el kell mondjam önöknek, hogy a kelet-ukrajnai megyék orosz ajkú, nem feltétlenül orosz etnikumú, mert nagyon sokan vannak ukrán etnikumú, de orosz anyanyelvű emberek, legalább ötven százalékuk egy európai értékválasztás mellett tenné le most a voksát. Ez nyilván befolyásolni fogja az orosz politika mozgásait is, mert egyáltalán nem biztos, hogy Kelet-Ukrajna megyéinek a lakossága, az a társadalom, aki ott él, feltétlenül Oroszországgal szorosabb viszonyt preferálna. Ezt is érdemes figyelembe venni.

Amikor az a kérdés, hogy önálló államként vagy az Európai Unió tagjaként miért nem szorgalmaztuk vagy miért nem mondtuk el a véleményünket Ukrajna területi integritása, egysége, szuverenitása kapcsán, azért nem mondtuk el, mert ez nem volt egy olyan helyzet, hogy ez egyáltalán felmerült volna. Novemberben, amikor a társulási megállapodást nem írták alá, akkor nem erről szóltak a viták. Az események drámai fordulatot vettek azzal, hogy az ukrán társadalom jelentős része úgy gondolta, hogy az utcán kell kifejezni a véleményét, mivel nem tudta befolyásolni a politikai vezetőit másként.

Azt gondolom, hogy ha megnézik azokat a külügyi állásfoglalásokat, sajtóközleményeket, közleményeket, amiket kiadtunk október elejétől kezdve folyamatosan, abban következetesen kifejeztük azt az álláspontunkat, hogy azokat az általános emberi jogi alapértékeket, amiket a nyugati és a demokratikus világ elvár, Ukrajnában is teljesíteniük kell, úgy mint például a gyülekezési jog tiszteletben tartását.

Arra nem tudok reflektálni, hogy milyen nyugati államok milyen eszközöket próbáltak használni annak érdekében, hogy Ukrajnát Európához közelítsék. Azt gondolom, mi ezt transzparens módon tettük, ráadásul egy olyan időszakban, amikor Magyarország tölti be az egyre fontosabbá váló közép-európai együttműködés, a visegrádi együttműködés elnöki posztját.

Reflektálnék arra is, amit képviselő asszony mondott, hogy a magyar kormány miért nem annyira aktív, mint a lengyel külügyminiszter, miért nem annyira kezdeményező. Azt gondolom, hogy igazából ez nem releváns összehasonlítás, mert összehasonlíthatnám Magyarországot Németországgal, Lengyelországot Nagy-Britanniával. Nem erről szól az európai politika.

Az európai politika arról szól, hogy igyekszünk egységes álláspontot megfogalmazni Közép-Európában és a szélesebb európai kontextusban. De hogy néhány konkrétumot is mondjak: múlt héten hétfőn Budapesten volt az a külügyminiszteri értekezlet, amelyet a magyar visegrádi elnökség kezdeményezett és amelyre egyébként meghívtuk Románia, Bulgária és az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét ellátó Görögország külügyminiszterét, és ebben a körben is megfogalmaztuk nagyon komoly politikai üzeneteket Ukrajnával összefüggésben.

Ebben a körben fogalmaztuk meg például azt is, hogy Magyarországnak, Közép-Európának és ennek az európai körnek, akik jelen voltak Budapesten, elfogadhatatlan az, hogy egy magát demokratikusnak mondó, felálló új ukrán vezetés első lépései közé az tartozik, hogy hatályon kívül helyez egy olyan nyelvtörvényt, amely egyébként az Ukrajnában élő etnikai és nyelvi közösségeknek többletjogokat, szerzett jogokat biztosít.

Ez egy magyar kezdeményezésű dolog volt. Az európai uniós fórumokon Magyarország volt az első, aki ezt felvetette. Azt gondolom, nem titkos dokumentumok, ezeket bármikor az önök rendelkezésére tudjuk bocsátani, hogy milyen körülmények között, ilyen dátummal, mikor tettük meg. Meglepő módon vagy nem meglepő módon Románia, Bulgária azonnal csatlakozott a magyar kezdeményezéshez. Nagyon érdekes, hogy például

egy olyan Románia, amellyel bilaterális összefüggésben azért vannak aggályaink, időnként az ottani magyar közösségek jogai kapcsán, megtámogatta ezt a magyar kezdeményezést.

Tehát Magyarország volt az - és ezt szeretném Gyöngyösi képviselő úrnak is jelezni - első, amely felhívta a figyelmet erre a jogsértésre, és azt gondolom, az is hosszú-hosszú évekre visszatekintve precedens nélküli, hogy egy magyar kezdeményezést nemcsak az európai politika kapott fel, hanem a világpolitika. Ugyanis ezt a nyelvtörvényt nemcsak az Európai Unió, hanem már a NATO, alapvetően egy védelmi szövetség napirendjén is foglalkoznak vele, sőt, az ENSZ napirendjén is; azt gondolom tehát, hogy ez a magyar diplomáciának sikere, bár nem az a dolgom, hogy itt saját magunkat fényezzem.

Meg kell nézni, valóban, el kell olvasni - és hadd utaljak vissza a külügyminiszter úr által javasoltakra! Nem azért kell elolvasni a közleményeinket, mert azok papírok. Valóban, ezek papírok, de alapvetően a magyar kormány álláspontját mutatják be. Ez kicsit több mint egy papír. Ezt elmondhatjuk szóban is persze, verbálisan, ez bevett gyakorlat.

Ha megnézzük az európai országok gyakorlatát, általában külügyi közleményeken keresztül szoktak kommunikálni és az álláspontjukat ott fejtik ki. Ha megnézik a NATO védelmi miniszterei által a múlt héten elfogadott közös dokumentumot Ukrajna vonatkozásában, szerepel az a kitétel - precedens nélkül - a NATO mint védelmi együttműködés nem szokott foglalkozni kisebbségi jogokkal. Magyar kezdeményezésre egy komoly vitát követően végül is utal arra a NATO-dokumentuma is, hogy az Ukrajnában élő kisebbség jogait tiszteletben kell tartani.

Hadd utaljak arra, hogy mi zajlik a Krímben meg hogy miért nem beszéltünk a Krímről, miért nem beszélt a külügyminiszter úr Harkivról vagy Donyeckről. Nos, azt is csak a történelmi hűség kedvéért. A magyar külügyminiszter által kezdeményezett visegrádi külügyminiszteri találkozó a múlt hétvégén volt az első olyan nyugati látogatás Ukrajnában, amely a Maidan téren túlra is elvezetett. Kelet-Ukrajnába is elmentünk és a Donyeck-i megye vezetőivel, az ottani kormányzóval, a polgármesterrel találkoztunk. Találkoztunk azzal az egyébként az ukrán politikára nagyon nagy befolyással bíró helyi oligarchával, Ukrajna leggazdagabb emberével, Ahmetov úrral, és ők mindannyian ennek a visegrádi külügyminiszteri körnek elmondták, hogy ők Ukrajna területi egységében, integritásában és szuverenitásában érdekeltek. Ezt a magyar diplomácia vezette visegrádi csoport tette meg először.

Ez a csoport volt az első, amely találkozott az újonnan megválasztott külügyminiszterrel, illetve miniszterelnökkel. De azt gondolom, hogy ezek olyan konkrét dolgok, amelyek pont azt támasztják alá, hogy a magyar diplomácia aktív. Nos az, hogy mikor szólalt meg a magyar miniszterelnök vagy mikor nem szólalt meg, ebben az összefüggésben, azt gondolom, irreleváns. A magyar diplomáciának az a dolga, hogy a magyar kormány külkapcsolatait intézze. És ezt megtettük, azt gondolom.

A legitimitás kérdése. Ami történt és amit elítélt mindenki és azt gondolom, minden demokratikus országnak el kell ítélnie, azt az erőszakot, amit Kijevben tapasztaltunk, hogy jelzés nélküli mesterlövészek válogatás nélkül embereket gyilkolnak. Azt gondolom, hogy ez minden demokratikus mércét a legminimálisabb mértékben is figyelembe vevő ország vagy személy részéről nyilván elítélendő.

Ezt követően a korábbi kormányzó pártnak a több mint 70 képviselője átállt a korábbi ellenzéki pártok oldalára - a Régiók Pártjának 72 képviselője -, és gyakorlatilag az ukrán Legfelsőbb Tanácsban, a Verhovna Radában többséget alkotva teljesen legitim módon választotta meg az ukrán parlament elnökét, Turcsinov urat. Az ő legitimitásához semmiféle kétség nem fért az első pillanattól kezdve sem.

Ami az ő ideiglenes elnöki pozícióját illeti, ott azért alkotmányjogi viták lehetnek. Pillanatnyilag zajlik egy alkotmányozási folyamat Ukrajnában, aminek az lenne a célja, hogy a 2004-ben elfogadott alkotmányhoz térjenek vissza, és elnöki rendszerből parlamenti

rendszerre alakítsák át az ország államberendezkedését. Tehát ahol legitimitási kontrapozíció van, az mondjuk az ideiglenes elnöki pozíció lehet. Történetesen az a személy ugyanaz, tehát a két pozíciót ugyanaz a személy tölti be. Mint parlamenti elnök tehát legitim, magyar parlament elnöke, Kövér László úr néhány napon belül a diplomáciai szokásoknak megfelelően üdvözölte az új elnököt.

A kormányt legitimnek tekintjük, tehát teljesen egyértelműen és világosan mondhatom, hogy a Jacenyuk vezette ukrán kormányt a magyar kormány legitimnek tekinti, csakúgy mint a kormány tagjait. A külügyminiszter és a hadügyminiszter egyelőre csak ügyvivő, mert még nem történtek meg azokat a jogi aktusok, hogy őket valóban - például bizottsági meghallgatások - kinevezzék, tehát a nyugati országokhoz hasonlóan őket legitimnek gondoljuk. És egyébként ezt a legitimitást megerősítette a már említett visegrádi külügyminiszteri látogatás is Ukrajnában, ahol egyébként a visegrádi országok külügyminiszterei meggyőződhetnek azokról a folyamatokról, amelyek legitimmé teszik ezt a politikai entitást jelenleg Ukrajnában.

Egyébként ezt a jelenlegi ukrán parlamenti ellenzék, a Régiók Pártja sem kérdőjelezi meg. A Régiók Pártja frakcióvezetőjével közel egyórás találkozót folytattak le a visegrádi külügyminiszterek, ahol ez egyértelműen megerősítésre került.

Azok a kérdések, amelyekben Gruber képviselő úr kérdezte, hogy a Putyin orosz elnök által a napokban tett utalások, hogy igazából a Krímben nem történt semmi más, csak az orosz és az ukrán kétoldalú megállapodás keretén belül, amely egyébként 25 ezer főnyi orosz katonára jelenlétét teszi lehetővé a Krímben teljesen legitim módon, azt állítja, hogy ennek a megállapodásnak a keretén belül történnek meg a csapatmozgások. Valóban nem laktanyán belül, hanem mozgásban vannak a katonák.

Mi azért úgy gondoljuk, hogy az, hogy ha körülvesznek ukrán katonai objektumokat, ott provokatív, fenyegető magatartást tanúsítanak az ukrán katonákkal szemben, azért az már nem oké. Tehát megint utalnék egy újabb közleményre. Világosan kimondják a visegrádi országok miniszterelnökei, hogy Ukrajna területi integritásának megsértéséről van szó.

Egyébként ha azt kifogásolja valaki, hogy miért nem eléggé világos a magyar miniszterelnök vagy a magyar kormány álláspontja Oroszországgal szemben, azt gondolom, számunkra olyan fontos, hogy a súlyunkat növelő visegrádi miniszterelnökök gyakorlatilag olyan történelmi példákra utalnak a nyilatkozatukban, amelyek a hidegháború legkeményebb időszakának a retorikáját idézik, akkor azt hiszem, ez elég világos és egyértelmű üzenet Oroszország irányába. Arra nincs nekem mandátumom és felhatalmazásom, hogy a paksi szerződéssel kapcsolatban nyilatkozzak, generálisan azért azt elmondanám, amit a külügyminiszter úr is elmondott, hogy Magyarország messze nem az egyetlen ország az Európai Unióban, amelynek nagyon komoly és nagyon átfogó gazdasági, energetikai együttműködése van Oroszországgal.

A külügyminiszter úr is utalt európai államra, Nagy-Britanniára utalhatnék, de utalhatnék Németországra, Olaszországra. Én semmiképpen nem szeretnék semmilyen titkot sérteni, se állam-, se másmilyen titkot, de annyit azért elmondhatok önöknek, hogy a különböző európai együttműködési fórumokon, az Európai Unióban, a NATO-ban világosan érezzük, hogy melyik az az európai országcsoport, amelyik mindent megtesz annak érdekében, hogy Oroszországgal kapcsolatban a lehető legpuhább álláspontot fogalmazzák meg ezek a grémiumok, és ez nem Magyarország. Nekem a magam részéről külpolitikai vezetőként, diplomataként tényleg nem tisztem ezt megítélni, de azt gondolom, jelentős csúsztatás összemenni külpolitikai állásfoglalásokat gazdasági, energetikai együttműködéssel. Ez két külön lapra tartozó dolog lenne.

Szeretném elmondani azt is a nyelvtörvény kapcsán: én most reggel érkeztem haza - bár ez egy személyes megjegyzés, nem ide tartozik -, a repülőtérrel jövök, Genfben jártam tegnap, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának az ülésén, ahol a magyar kormányt képviselve

szólaltam fel. Ott is elmondtam a nyelvtörvény ügyét, és egyébként az ENSZ emberi jogi főbiztosának a helyettesét tegnap Krímbe küldte az ENSZ főtitkára pont olyan céllal, hogy tájékozódjon arról, valóban történnek-e olyan emberi jogi sértések Krímbe, amire való hivatkozással Oroszország esetleg beavatkozzon-e vagy sem. Tehát a magyar diplomácia - most a személyemen keresztül - én egy mandátumot képviselek - igyekszik jelen lenni minden olyan döntéshozatali fórumon, ahol egyébként a számunkra nagyon fontos szomszédos ország, azon belül persze az ott élő magyar közösség sorsával, jogaival, jövőjével foglalkoznak.

Gruber képviselő úr kérdezte, és azt gondolom, hogy ez egy vegytisztább külpolitikai kérdés: nagyon örültem, hogy Oroszország szerepe azokban a nagy nemzetközi konfliktusokban, mint például a szíriai rendezés vagy a szíriai vegyifegyver-leszerelési folyamat, ezentúl az iráni nukleáris kérdéssel foglalkozó viták, illetve a fegyverzetleszerelési együttműködés az Egyesült Államokkal, ezek egyre inkább, azt gondolom, azt prognosztizálom, meg fognak jelenni a külpolitikai elemzésekben az elkövetkező napokban, hetekben. Valóban nem lesz közömbös az, hogy a nyugati világ, ezekből az Egyesült Államok vagy az Európai Unió végül is dűlőre jut-e Ukrajna vonatkozásában Oroszországgal, és ennek lehetnek közvetlen implikációi arra, hogy Oroszországgal milyen együttműködést tudnak megvalósítani például a Genf II.-nek nevezett szíriai rendezési folyamat kapcsán vagy az iráni folyamat kapcsán. Tegnap kiadtunk egy nyilatkozatot, erre már mi is utaltunk. A tegnapi nap találkoztam Genfben az ENSZ, illetve az Arab Liga szíriai különmegbízottjával, Brahimi úr politikai kabinetfőnökével. Ezek a kérdések egyre hangsúlyosabban merülnek fel, nyilvánvalóan nagyon sok közvetlen összefüggés van ezekben a kérdésekben.

Azt gondolom, miniszter úr elég sokat beszélt a kárpátaljai magyar közösséggel való kapcsolattartásról. Úgy érzem - a képviselő urak is többen elmondták, a külügyminiszter úr is elmondta -, hogy ebben a helyzetben az a felelős magatartás akár a szélesebb európai vagy NATO-reakciók, de a magyar közösség sorsát illető kérdések kapcsán is, ha nem teszünk olyan kijelentéseket, amelyekkel gyakorlatilag csak olajat tudnánk önteni a tűzre. A külügyminiszter úr is elmondta, hogy a legfontosabb az, hogy a magyar közösség legitim vezetői fogalmazzák meg azt, hogy mit várnak el a magyar kormánytól. A saját sorsuk alakítása kapcsán nekik van a leglegitimébb és hitelesebb beleszólásuk abba, hogy milyen irányban akarják alakítani a sorsukat. A külügyminiszter úr találkozott valamennyi kinti politikai erő képviselőjével. Én úgy tudom, hogy a beregszászi polgármester nem a KMKSZ tagja, de vele is folytatott egy találkozót, én is jelen voltam, tehát ezt meg tudom erősíteni, illetve találkozott a KMKSZ vezetésével, és találkozott az egyházak vezetőivel is, és mindenki arról tájékozódott, hogy ők most hogyan látják a helyzetüket. Valóban én azt gondolom, és talán a magyar közvéleményben is nagyon sok olyan félreértést kellene tisztázni, hogy Kárpátalján a magyarság sajnos nem többségben lévő közösség, csak körülbelül 12 százalékát adja Kárpátalja lakosságának, talán Beregszász az egyetlen város, ahol a magyarság még többségben van. Tehát amikor arról beszélünk, hogy területi autonómiát akarnak-e vagy bármilyen más helyi önkormányzati berendezkedést, akkor valóban őket kell meghallgatni. Most a legfontosabbnak azt tartjuk, hogy a magyar-magyar párbeszéd kiszélesedjen Kárpátalján, konstruktívvá váljon és meghallva az ő szavukat és legitim érdekeiket, a mindenkori álláspontjaikat úgy tudjuk megfogalmazni. Elnézést kérek, ha sokat beszéltem, vagy ha a sok beszéd alatt nem válaszoltam volna minden kérdésre, akkor azt még nyilván megteszem, de igyekeztem mindenre kitérni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, államtitkár úr. Átadnám az elnöklést az elnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Molnár Zsolt, a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke veszi át.)

DR. MOLNÁR ZSOLT (MSZP), a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke - a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelettel, úgy folytatnánk, hogy természetesen az államtitkár maradjon köztünk, hiszen lehet olyan kérdés, amely érintheti a Külügyminisztériumot. Zárt ülésre térnék át, amiről ügyrendi értelemben szavaznunk kell. Kérem tehát képviselőtársaimat, hogy maradjanak még picit ülve, mert ügyrendi értelemben szavazni kell, hiszen most nyílt ülésen vagyunk. Elsőként kérdezem a nemzetbiztonsági bizottság tagjait, hogy inntentől kezdve folytathatnánk-e a szolgálatvezetőkkel közösen a tájékoztatót zárt ülésen. Aki ezzel egyetért, kérem, szavazzunk! *(Szavazás.)* Egyhangú volt.

Átadom a szót elnök úrnak.

(Az ülés vezetését Balla Mihály, a Külügyi bizottság elnöke veszi át.)

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a Külügyi bizottság elnöke - a továbbiakban ELNÖK: Kérdezem a bizottság tagjait, hogy az ezt követő részben támogatjuk-e a zárt ülést. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Egyhangúlag támogattuk.

(Az ülés vezetését dr. Molnár Zsolt, a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke veszi át.)

DR. MOLNÁR ZSOLT (MSZP), a Nemzetbiztonsági bizottság elnöke - a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen. Három perc technikai szünetet tartanánk, és utána folytatnánk a szolgálatok vezetőinek a tájékoztatásával zárt ülésen.

*(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 57 perc.
A bizottság a továbbiakban zárt ülés keretében folytatta munkáját,
melyről külön jegyzőkönyv készült.)*

Balla Mihály
a Külügyi bizottság
elnöke

Dr. Molnár Zsolt
a Nemzetbiztonsági bizottság
elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Barna Beáta és Vicai Erika